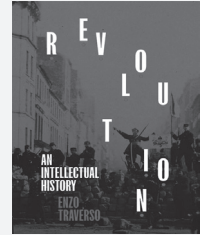

Poliittisen muutoksen mahdollisuuksia etsimässä

DOI: 10.51809/TE.148040

CC BY-NC-ND 4.0

Sakari Hänninen. *Political Creativity. Antonio Gramsci on Political Transformation*. Edward Elgar, Cheltenham & Northampton 2024. 203 s.

Enzo Traverso. *Revolution. An Intellectual History*. Verso, New York & Lontoo 2021. 464 s.

Euroopan historiassa aikaa vuoden 1789 Ranskan vallankumouksesta lokakuun 1917 vallankumoukseen Venäjällä on usein luonnehdittu vallankumouksien aikakaudeksi, jolloin monet poliittisen muutoksen mahdollisuuksia pohtineista radikaaleista ajatteliijoista uskoivat todellisen muutoksen olevan mahdollinen vain väkivaltaisen kumouksen avulla. Lähempi tarkastelu osoittaa kuitenkin nopeasti, että vallankumouksen teorit elivät ja muuttuivat empiirisessä todellisuudessa tapahtuneiden muutosten mukana ja että muutoksen teoreetikoita ei voi aina yksioikoisesti luokitella väkivaltaisen kumouksen kannattajiin ja sen vastustajiin. Quentin Skinneriä (1978) soveltaen voisi sanoa, että vallankumouksen ja poliittisen muutoksen teorit on kirjoitettu vastauksiksi kirjoittajan aikakauden ja kontekstin asettamiin poliittisiin kysymyksiin.

Tässä erittelyssä tarkastellaan Euroopassa annettuja vastauksia kysymykseen poliittisen muutoksen mahdollisuudesta kahden tällä vuosikymmenellä ilmestyneen teoksen avulla. Italialaistautaisen Cornell Universityn professorin Enzo Traverson teos *Revolution: An Intellectual History* on vallankumouspäättisi, joka vyöryttää lukijan eteen näkymän

vallankumousten historiaan ja niiden tekijöihin. Emeritusprofessori Sakari Hännisen teos *Political Creativity: Antonio Gramsci on Political Transformation* taas analysoi poliittisen muutoksen mahdollisuuden teoreettisia ehtoja yhden 1900-luvun merkittävimmistä poliittisista ajatteliijoista avulla.

Kummankin kirjoittajan oppinut ja intohimoinen tarkastelu tuo mieleen mestarikapellimestarin, joka saa orkesterin soittamaan kontrapunktissa niin, että kaikki äänet kuuluvat. Lopputulokset eivät kuitenkaan ole symmetrisiä. Vaikka Traverso esittelee vallankumouksen vahakabinettia äärestä laitaan pahimpiaakaan punaisten Khmerien kaltaisia irvikuvia unohtamatta, jotkut ajattelijat saavat paljon enemmän tilaa kuin toiset. Etualalle nousevat toisaalta Marx sekä Venäjän vallankumouksen tärkeimmät teoreetikot ja tekijät Lenin ja Trotski, toisaalta Walter Benjamin. Hännisen Gramsci-luenta taas laajenee italialaisen poliittisen ajattelun analyysiksi Machiavellista Pirandelloon unohtamatta tarkkaa suhteutusta saksalaiseen idealismiin, neolingvistiikkaan ja matematiikkaan.

Traverson ja Hännisen tarkastelua yhdistää tulkinta maanpakolaisuudesta näkökulmana ja positiona, joka rikastuttaa tarkasteltujen ajattelijoiden analyysia ratkaisevalla tavalla. Se takaa kriittisen etäisyyden säilymisen mutta sitoo ja velvoittaa samalla teoreetikkoa pakotetun etäisyyden päästä pohtimaan oman poliittisen yhteisönsä ja koko ympäröivän maailman poliittista tulevaisuutta.

Vallankumoukselliset katkokset ja dialektiset kuvat

Enzo Traverso korostaa Walter Benjamiiniin nojaten tilaisuuden tai hetken merkitystä vallankumouksessa, jonka hän määrittelee yhteiskunnallisen ja poliittisen järjestyksen rikkovaksi äkilliseksi katkokseksi historiallisessa jatkuvuudessa. Vallankumousten historian katkoksellisuus asettuu metodologiseksi lukuavaimeksi, jonka avulla Traverso haastaa reaaliosialismin romahtamisen jälkeen syntyneen revisionistinen narratiivin, tulkinnan, jonka mukaan vallankumouksellinen pyrkimys muuttaa maailmaa johtaa väistämättä totalitarismiin. Samalla hän rehabilitoi vallankumouksen käsitteen ja tulkitsee sen modernin historian johtoaiheeksi ja -ajatuksiksi. Näinpä koko moderni historia Ranskan vallankumouksesta Berliiniin muurin kaatumiseen näyttäytyy Traverson luennassa vallankumousten historiana.

Tässä vallankumousten historian yleisessä kehityksessä ihmisten toiminta ilmenee muutosvoimana, joka perustuu poliittisen autonomiaan. Traverso löytää tämän autonomian jo nuorelta Marxilta mutta vielä paremmin Trotskilta, jonka ajattelussa yhdistyvät rakenteellinen determinismi ja poliittinen toimijuus. Trotskilla vallankumouksen tekijöiksi nousevat kollektiivisubjektin muodostavat vallankumoukselliset joukot, jotka ovat historiallisessa tilanteessa tietoisia valintoja ja ratkaisuja tekeviä toimijoita.

Kirjan metodi nojaa benjaminilaiseen dialektiseen kuvaan tai mielikuvaan, joka tavoittaa historian lähteen ja tulkinnan yhtä aikaa. Dialektinen kuva nousee menneisyyden kokoaamisesta ja leikkaamisesta elokuvan tavoin kuviksi tai kohtauksiksi, joissa tapahtumat kristallisoituvat pienissä hetkissä. Dialektiset kuvat eivät heijasta menneisyyttä kokonaisuudessaan vaan ne valaisevat ja kiteyttävät vallankumouksen historian ja sen ymmärtämisen kannalta merkittäviä tuokioita tai *topoksia*. Traverso rakentaa kirjassa dialektisten kuvien sarjan, joita ovat lokomotiivit, ruumiit, patsaat, pylvää, barrikadit, liput, paikat, maalaukset, julisteet ja päivämäärät.

Traverso ei esittele näitä dialektisia kuvia kronologisesti vaan temaattisesti. Liikkeelle

lähdetään lokomotiivista, junasta, kapitalismin leviämisen merkittävimästä topoksesta 1800-luvulla. Rautatieverkostojen rakentaminen edesauttoi ennennäkemättömällä tavalla kapitalististen lonkeroiden ulottamista yhä uusille alueille maailmassa. 1900-luvun sosialistisen ajattelun merkittävin topos taas oli kokonaan uudenlaisen ihmisen kasvattaminen, omakuttiin siis biopolitiikka. Sitten Traverso palaa Bastiljin valtauksen ja tarkastee sitä, kuinka vallankumoukset ovat aina kaataneet vanhan vallan monumentit ja pystyttäneet omansa tilalle. 1800-luvun vallankumousten topokseksi määrittyvät barrikadit, joita ikuistettiin tapahtumia kuvaaviin maalauksiin. Kaikkien vuosisatojen vallankumoukset ovat hylänneet vanhan vallan liput ja juhlapäivät ja perustaneet tilalle omansa. Vallankumouksilla on omat paikkansa, niiden sanomaa on levitetty julisteissa ja sanomalehdissä. Näiden toposten avulla Traverso lukee radikaalin vasemmiston vallankumoushistoriaa, joka täytyy ymmärtää ja analysoida, jotta voitaisiin päästä eteenpäin.

Menetyksen haikailusta vallankumousten historian kriittiseen luentaan

Vallankumousten historiaan pureutuva *Revolution* on jatkoa Traverson vuonna 2016 ilmestyneelle *Left-Wing Melancholialle*, jossa hän pohti tappion kärsineen intellektuellin näkökulmasta, mikä sosialismissa niin ajatteluna kuin poliittisena järjestelmänä meni pieleen. Kirjaa sävyttivät melankolia, suru ja haikeus kokonaisen aikakauden päättymisen ja menettämisen takia. Hiukan paradoksaalisesti tarkastelutapa tuo mieleen Frank Ankersmitin (2005) tulkinnan subliimista historiallisesta kokemuksesta, jossa on kysymys haikeasta menetyksen kokemuksesta suhteessa Ranskan ja teollisen vallankumouksen tuottamiin radikaaleihin katkoksiin Euroopan historiassa. Toisin kuin tappion kärsinyt vallankumoustaistelija, konservatiivinen professori voi kuitenkin tuntea myös rakkautta ja ylevöittävää kaipuuta Ranskan vallankumouksen aiheuttamia menetyksiä kohtaan.

Siinä missä *Left-Wing Melancholiaa* luonnehti periksi antanut neuvottomuus sosialismin ja koko eurooppalaisen vasemmiston epäonnistumisen ja häviämisen takia, *Revolution*-teoksessa kirjoittaja omaksuu militanttimman asenteen: sosialistisen muutoksen mahdollisuus on pelastettava lukemalla kriittisesti sosialismin ja vallankumouksen historiaa ja etsimällä tämän kriittisen luennan kautta mahdollisuuksia kapitalismin kritiikille 2000-luvun tilanteessa, jossa se on läpäissyt ihmisten – ja ympäristön – elämän koko planeetan laajuudessa.

Muutoksen mahdollisuuden hahmottaminen 2000-luvun oloissa on kuitenkin kaikkea muuta kuin helppoa, sillä kapitalismi on onnistunut asettamaan itsensä antropologiseksi malliksi, elämäntavaksi. Vasemmisto ei ole pystynyt pysäyttämään universaalia esineellistymisprosessia vaan meistä kaikista uhkaa tulla pelkkiä kapitalismin funktioita. Uusien antikapitalististen liikkeiden ongelma on, että niiltä puuttuu traditio ja siten historiallinen muisti. Niillä on ulkokohtainen suhde politiikkaan, jota ne vain ”käyttävät” yksittäistapauksissa onnistumatta luomaan näköalaa maailman kokonaisvaltaiselle muuttamiselle.

Vallankumouksen tekijät ja ajattelijat

Mutta keitä olivat vallankumousten tekijät, vallankumoukselliset intellektuellit? He olivat yhteiskunnan marginaaliin tai kokonaan sen ulkopuolelle syrjäytettyjä boheemeja, jotka elivät elämänsä vankiloissa ja maanpaossa, kunnes kehkeytyi vallankumouksellinen hetki ja tilaisuus. Vallankumouksen tapahtuman dialektisten kuvien lisäksi Traverso maalaa myös vallankumouksellisen intellektuellin muotokuvan. Sille on ominaista ideologinen ja poliittinen sitoutuminen ja itsensä peliin paneminen, antikapitalistinen eetos, kelluva boheemielämä luokkien ulkopuolella ja kosmopoliittinen käyttäytyminen yhdistettynä oman maan kotaloon keskittymiseen. Vallankumouksellinen intellektuelli omaksuu omalaatuisen yhdistelmän weberiläistä vakaumus- ja vastuuetiikkaa. Hänen vakaumusetiikkansa hyväksyy toisaalta

väkivallan käytön emansipaation välineenä, ja toisaalta hänen vastuuetiikkansa alistaa yksilöt suuremmalle kollektiiviselle asialle.

Vallankumouksen intellektuaalihistoriaan kuuluvat myös merkittävät käsitteelliset muutokset. Traverso nimeää Reinhart Koselleckilta lainaamansa käsitteen avulla *vallankumouksen satula-ajaksi* jakson Amerikan vallankumouksesta Napoleonin aikaan (1776–1804). Tänä aikana revoluuutio lakkasi merkitsemästä takaisin kiertymistä tai ennalleen palaamista ja saavutti vapauden, tasa-arvoisuuden ja emansipaation käsitteiden tavoin nykymerkityksensä. Vapauden (*freedom/liberty*) ja vapautumisen (*liberation*) välillä säilyi kuitenkin jännite koko porvarillisten vallankumousten aikakauden ajan. Konservatiivisen poliittisen ajattelun piirissä vapauden käsite onkin pyritty kesyttämään ja rajaamaan sen merkitys ahtaasti Isaiiah Berlinin tunnetuksi tekemään erottelun mukaisesti vapaudeksi jostakin (pakosta tai toiminnan ulkoisesta esteestä) tai porvarillisen valtion suomiksi vapausoikeuksiksi.

Miksi Lev Trotski saa tässä galleriassa niin paljon tilaa ja Antonio Gramsci niin vähän? Miksi puna-armeijan komentaja nostetaan parasvaloihin samalla kun Mussolinin vankiloissa virunut Traverson maanmies saa osakseen nui-van käsittelyn? Tämä johtuu paljolti siitä, että Traverson vallankumoustulkinnan *opus magnum* on Trotskin 1930-luvulla maanpaossa kirjoittama Venäjän vallankumouksen historia (Trotski 2008). Sen kriittinen luenta tarjoaa Traversolle lähes pohjattoman lähteen ammentaa käyttökelpoisia ajatuksia vallankumoushistorian tulkintaan. Traverson luennan mukaan Trotski otti ensimmäisen askeleen eurosentrisen ja työväenluokkakeskisen vallankumouskäsitteiden hylkäämiseksi kohti yhteiskunnallista pluraalisuutta. Trotski ymmärsi, että vallankumouksen täytyi olla ”intersektionaalinen” pikemminkin kuin proletaarinen. Työväenluokan oli tehtävä yhteistyötä muiden luokkien ja ryhmien kriittisen aineksen kanssa.

Antonio Gramscin Traverson taas ymmärtää edustavan ”sosialidemokraattista kommunismia”. Hän viittaa tällä *oxymoronilla* Ranskan, Espanjan ja Italian kommunistipuolueiden piirissä 1970-luvulla syntyneeseen ajatukseen

eurokommunismista, joka pyrki pikemminkin reformoimaan kapitalismia kuin kaatamaan sen. Eurokommunistit pyrkivät ajattelemaan uudelleen ja revisioimaan sosialistisen ajattelun perinnettä. Tämän pyrkimyksen johtavaksi teoreetikoksi kohotettiin Gramsci ja hänen pohdintansa hegemoniasta, kansallisesta kulttuurista, historiallisesta liittoutumasta, Machiavellista ja Venäjän ja Lännen välisistä eroista. Eurokommunistit hylkäsivät ajatuksen vallankumouksellisen katkoksen välttämättömyydestä muutoksessa ja asettivat sen tilalle institutionaalisen politiikan valitsevan yhteiskunnan porvarillisissa kehyksissä. Traverson tulkinnan mukaan eurooppalaisella tasolla vasemmistolainen revisionismi johti siihen, että kommunistipuolueiden kannatus lähti laskuun samalla kun sosialidemokratiasta tuli uusliberaalia.

Lopullisen kuoliniskun perinteiselle vasemmistolle ja kommunistiselle utopialle antoi Berliinin muurin murtuminen ja reaalisosialistisen blokin romahtaminen. Kävi ilmi, että toisen maailmansodan jälkeinen vasemmistolainen vastakulttuuri oli tarvinnut tuekseen Neuvostoliiton muodostamaa pelotetta. Kun se katosi, moderni riistokapitalismi sai ylivoimaa kaikkialla maailmassa.

Traverson mukaan ollaan tilanteessa, jossa vasemmiston pitää keksiä itsensä uudestaan. Tämä on vaikeaa, koska kommunistisen utopian romahtaminen jätti maailman vaille vaihtoehtoja. Se loi uuden mentaalisen maiseman, jossa kapitalismi näyttyy luonnollisena ja ainoana mahdollisena elämänmuotona. Nuoret sukupolvet eivät kykene kuvittelemaan sille vaihtoehtoa.

Politiikan uudelleen ajattelemine

Vaikka Traverso ehdottaa vallankumouksen historiallistamista sen tradition ymmärtämiseksi ja intellektuaaliseksi työstämiseksi, teoksesta kumpuaa selkeä äkillisen vallankumouksen kaipuun eetos. Vallankumouksen ajattelijoiden ja tekijöiden analyysi ei anna tilaa poliittisen muutoksen mahdollisuuden etsimiseen vallankumouksen teorian historian ulkopuolelta. Sakari Hänninen ja hänen Gramscinsa taas eivät erottele poliittisen

muutoksen ajattelijoihin ainakaan pelkästään heidän vallankumousteoriaansa valossa.

Hänninen nimittäin ehdottaa poliittisen muutoksen teoretisoimista traditiosta tarjoutuvien käyttämättä jääneiden mahdollisuuksien kautta. Tällöin tarkasteluun tulee mukaan koko eurooppalaisen poliittisen ajattelun traditio Platonista nykypäivään. Hänninen näkee Gramscin irrottautumisessa marxilaisesta *välttämättömyyden politiikasta* machiavellilaiseen *poliittisen tilaisuuden politiikkaan* mahdollisuuden ajatella poliittisen muutos kokonaan uudelleen tämän vuosikymmenen tarpeisiin. Hänninen siis etsii Gramscin jalanjäljissä tilaa syvälliselle muutokselle rauhanomaista ja asteittaista tietä.

Traverson maalataessa vaikuttavan freskon vallankumouksien aikakaudesta, Hänninen keskittyy yhteen sosialistisen ajattelun historian merkittävimmistä ja traagisimmista figureista. Fasistien päästyä Italiassa valtaan vuonna 1922 Gramscin kohtalo oli sinetöity. Mussolini piti häntä ideologisesti vaarallisimpana vastustajanaan ja syyttäjää totesi häntä vastaan järjestetyssä oikeudenkäynnissä, että näiden aivojen toiminta oli estettävä vähintään kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Gramsci päätyi loppuelämäkseen vankilaan.

Vankilaperspektiivistä syntyivät lyhyistä fragmenteista koostuvat *Vankilavihkot*, jotka on toisen maailmansodan jälkeen julkaistu lukuisina yhä tarkempina ja kriittisempinä painoksina. Gramscin vankilaperspektiiville on ominaista mahdollisuuksien etsiminen muutokselle fasismin ja vankeuden aiheuttamassa *stasiksessa*, tilanteessa, jossa vanha (poliittinen liberalismi) on päättynyt mutta uusi ei vielä ole (paljolti fasismin takia) alkanut.

Hänninen lukee auki Gramscin poliittisen muutoksen käsitteen genealogiaa ennen kaikkea *Vankilavihkoista* mutta käyttää hyväkseen myös Gramscin muita kirjoituksia ja kirjeenvaihtoja. Käy ilmi, että siinä missä Traverson Gramsci on paikalliseksi ilmiöksi tyrehtyneen torinolaisen tehdasneuvostoliikkeen (1919–1920) perään haikaileva revisionisti, Hännisen Gramsci on Machiavellista ammentava poliittisen tilaisuuden ja mahdollisuuden teoreetikko, jonka oli

kuitenkin ensin tehtävä paljon töitä tehdäkseen tilit selviksi Hegelin ja Benedetto Crocen idealismin kanssa ja ymmärrettävä, että ajatus italialaisen poliittisen ajattelun tradition jatkuvuudesta oli Crocen jälkikäteen synnyttämä myytti. Ratkaiseva ero Traverson vallankumouksellisten ja Gramscin välillä on muutoksen tulemisen tavassa.

Muutoksen tulemisen tapa

Hännisen tulkinnan mukaan Gramsci ei nimitäin luottanut yllättävien ja radikaalien tapahtumien tai historiallisten harppausten kykyyn muuttaa maailmaa. Ne vain siirtävät ulkoisia ja mekaanisia esteitä sisäsyntyisen ja spontaanin kehityksen tieltä. Gramscin käsityksen mukaan pitkäaikaiseen orgaaniseen ja yksityiskohtaiseen (molekulaariseen) muutokseen tarvitaan kansallispopulaari kollektiivinen tahto. Tällainen tahto voi olla tulosta vain pitkäaikaisesta prosessista, jossa se tulee tietoiseksi itsestään ja kykenee yhteiskunnan rakenteelliseen muuttamiseen ja aidosti uuden kulttuurin luomiseen. Kun Traverson vallankumouksessa luokkavaltio murskataan äkillisesti ulkoa tai alhaalta päin, Gramscin valtiota kehitetään ja muutetaan sisältä päin hegemonian avulla. Kysymys on siis aivan erilaisista muutoksen matriiseista.

Hänninen esittää, ettei ole ollenkaan varmaa, että Gramsci tavoitteli valtion kuoleutumista Marxin ja Engelsin hahmottelemalla tavalla. Gramsci nimittäin peri valtiokäsityksensä Machiavellilta, jonka *stato* ei ole hobbesilainen pakkoon perustuva hirmuvalta vaan pikemminkin vallan suhdeverkosto. Luokkavaltion loppua Gramscin voi kuitenkin tulkita tavoitelleen. Hän nimittäin lanseeraa *Vankilavihkoissa* sen tilalle ajatuksen säännellystä yhteiskunnasta, joka on liberaaliporvarillista valtiota kehittyneempi ihmisten välisen julkisen toiminnan rakenne. Kysymys on valtion itsetransformaatiosta, jonka tuloksena poliittinen yhteiskunta ja kansalaisyhteiskunta sulautuvat yhteen ja muodostavat säännellyn yhteiskunnan.

Hänninen uskoo, että fasismen valtaannousu ja vankilavuodet vaikuttivat ratkaisevalla tavalla

Gramscin käsitykseen siitä, kuinka valta valataan ja mistä siinä oikeastaan on kysymys. Tehdasneuvostoliikkeen aikana Gramscin tavoitteena oli porvarillisen liberalismien ja parlamentaarisen regiimin kumoaminen, mutta myöhemmin Machiavelli-opintojensa tuloksena hän alkoi nähdä puoluepohjaisessa parlamentarisessa politiikassa myös paljon hyvää. Eikö kamppailua poliittisesta ja kulttuurisesta hegemoniasta voitaisi käydä juuri parlamentaarisen menettelytavan puitteissa?

Hänninen huomauttaa, että kaikki tämä on kuitenkin vain spekulatiota, jota *Vankilavihkojen* fragmentaariset muistitpanot eivät sen enempää vahvista kuin kumoakaan. Varmaa on, että Gramsci pohti poliittisen toiminnan ehtoja fasismien jälkeisessä tilanteessa, jossa poliittinen liike ja muutokset olisivat taas mahdollisia. Vaikka hän ei hylännyt kapitalismin vastaista vakaumustaan ja pyrkimystään hahmotella sille vaihtoehtoa, hän tuli vankilavuosinaan vakuuttuneeksi, että fasismien jälkeisessä tilanteessa tarvittaisiin perustuslakia säättävän kansalliskokouksen kaltainen konstituiva voima, joka alkaisi työstää uuden yhteiskunnan poliittisia ja yhteiskunnallisia periaatteita. Tätä työtä ei voisi tehdä mikään luokka tai statusryhmä yksinään vaan siihen tarvittaisiin laajoja joukkoja, jotka muodostaisivat kansallispopulaarin kollektiivisen tahdon.

Poliittinen muutos 2000-luvulla

Mutta mihin kansallispopulaaria kollektiivista tahtoa lopulta tarvitaan, kun Hännisen Gramscin mielestä ainoa pysyvä asia politiikassa on taistelu ja kamppailu? Eikö kamppailun pysyvyys viittaa pikemminkin kilpailevien poliittisten voimien moninaisuuteen ja muutoksen kehkeytymiseen tämän kamppailun tuloksena? Onko ajatus kamppailusta politiikan ytimenä lopulta ristiriidassa niin Gramscin hegemoniapyrkimyksen kuin Marxin, Trotskin ja Leninin vallankumouspyrkimysten kanssa? Onko kysymys hegemoniasta ja vallankumouksesta väärin asetettu, jos ainoa asia, joka ei koskaan lopu, on politiikka – kuten Gramsci uskoi?

Ja voiko kapitalismi loppua? Berliinin muurin murtumisesta lähtien eurooppalaista poliittista ajattelua on rajoittanut ajattelu kapitalismin puitteissa. Enzo Traverson ja Sakari Hännisen kirjat ehdottavat astumista ulos kapitalismin rautahäkistä ja muistuttavat, että itse asiassa kapitalismi toiminnan reunaehtona kaventaa politiikan menettelytavaksi, jonka puitteissa suuret muutokset eivät ole mahdollisia. Nämä kirjat ehdottavat kahta erilaista vastausta kysymykseen, miten ajatella kapitalismin yli poliittisesti. Tämä on 2000-luvun poliittisen ajattelun suuri kysymys. ■

KIRJALLISUUS

Ankersmit, Frank (2005) *Sublime Historical Experience*. Stanford University Press, Stanford, California.

Skinner, Quentin (1978) *The Foundations of Modern Political Thought I*. Cambridge University Press, Cambridge.

Traverso, Enzo (2016) *Left-Wing Melancholia. Marxism, History, and Memory*. Columbia University Press, New York.

Trotsky, Leon (2008) *History of the Russian Revolution*. Transl. Max Eastman. Haymarket Books, Chicago.